

ALGEMEEN VLAAMSCH DEMOCRATISCH VERBOND, socialistische organisatie, opgericht door **Antoon Pira** in het eerste bataljon van het 5de Linieregiment aan het IJzerfront in het voorjaar van 1918.

De organisatie vertoonde naast socialistische elementen ook een zekere mate van **pacifisme**. Pira had, als militair in Frankrijk verblijvend, contact gehad met de Franse pacifist J. Caillaux, die vrede met Duitsland wenste door onderhandelingen.

In het eerste pamflet van de organisatie, *Mannen aan den IJzer*, was sprake van een vaag Vlaams-sociaal programma, waarin noch de Belgische staat werd aangevallen door **federalisme** te eisen, noch een specifiek pacifistisch geluid weerklonk. In een tweede pamflet klaagde Pira echter de ondemocratische besluitvorming van de uitgeweken Belgische

regering aan. Hij wilde een nieuw parlement met vertegenwoordigers van de soldaten en de uitgeweken Belgen. Nog radicaler was het uitroepen van een werkstaking aan het front op 11 juni 1918 te Oostvleteren. Deze verliep echter na zijn arrestatie op 19 juli. Pira heeft met zijn organisatie zeker invloed uitgeoefend op de oorlogsmoede soldaten en ook de leiding van de **Frontbeweging** in een moeilijk parket gebracht. Deze had juist af te rekenen met de in haar ogen mislukte zending van Jules Charpentier en zijn metgezellen (**Sublieme Deserteurs**). De Frontleiding bestreed Pira krachtig en kwam met een duidelijk eigen programma voor het geval dat de Duitse overmacht te groot zou worden. Het is waarschijnlijk dat Pira tot de oprichting van zijn Verbond en het uitroepen van de werkstaking geïnspireerd werd door de Russische revolutie en het optreden van de sovjets. Het Verbond heeft na Pira's arrestatie geen rol van betekenis meer gespeeld.

LITERATUUR: L. Devliegher en L. Schepens, *Front 14/18*, 1968; – L. Schepens, *14/18. Een oorlog in Vlaanderen*, 1984; – A. de Bruyne, *Jules Charpentier. Afgezant van de Frontbeweging*, 1989.

PIETER VAN HEES EN LUC VANDEWEYER

ALGEMEEN VLAAMSCH GENEESHEREN-
VERBOND, z. Vlaams Geneesheren Verbond.